

Uppföljning av gullstånds inom fyra lokaler i Kristianstads Vattenrike augusti 2008

Lille sjö 2008
Foto Kjell-Arne Olsson

Kjell- Arne Olsson

Inventeringen är utförd på uppdrag av Biosfärkontoret, Biosfärområde Kristianstads Vattenrike (projektansvarig Hans Cronert) och har bekostats av medel från Världsnaturfonden WWF.

År 2000 inventerades ett antal lokaler för gullstånds i Kristianstads Vattenrike. För att kunna följa beståndsutvecklingen över en längre period har fyra lokaler valts ut för årlig kontroll. De fyra utvalda lokalerna är belägna vid Norra Lingenäset, på Härlövs ängar, vid Kvarnäsvisken samt vid Lille sjö söder om Yngsjö. Lokalerna har valts ut för att de saknar hävd (förutom del av Norra Lingenäset där bete förekommer sedan 2003 och östra delen av Kvarnäsvisken där bete satts in från och med 2008) och därför ger en bättre bild av "årsmanens" inverkan på blomningen än hävdade lokaler skulle ge. Årets räkning är den 8:e på de utvalda lokalerna.

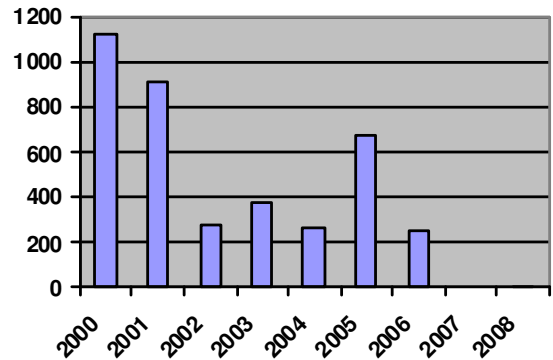
Lokalernas lägen och areal är angivna med koordinater och utritade på kartor i gullståndsrapporten från 2000. Liksom tidigare har antalet blomskott inom lokalerna räknats.

Sammanfattning 2008

Efter ett långvarigt högvatten mellan januari och mars 2002 var blomningen på lokalerna Norra Lingenäset, Härlövs ängar och Kvarnäsvisken mycket svag följande år och det tog flera vegetationssäsonger innan dessa bestånd hade återhämtat sig. Även vintern 2006/2007 och sommaren 2007 bjöd på långvariga högvatten vilket gjorde att gullstånds detta år hade ett extremt dåligt år. Redan då förmodade jag att blomningen 2008 skulle bli mycket svag, vilket årets räkning kunde bekräfta: sammanlagt endast 93 blommande stänglar. Om Helgeå inte drabbas av långvariga, extrema vattennivåer, kan man anta att bestånden av gullstånds sakta men säkert kommer att återhämta sig kommande år, åtminstone när det gäller lokalerna vid Norra Lingenäset, Härlövs ängar och Kvarnäsvisken. Tillbakagången vid Lille sjö är mera svårförklarlig men beror troligen på andra orsaker än höga vattennivåer. Årets besök vid lokalen gav dock inget svar på om nedgången kan bero på någon form av angrepp.

Norra Lingenäset

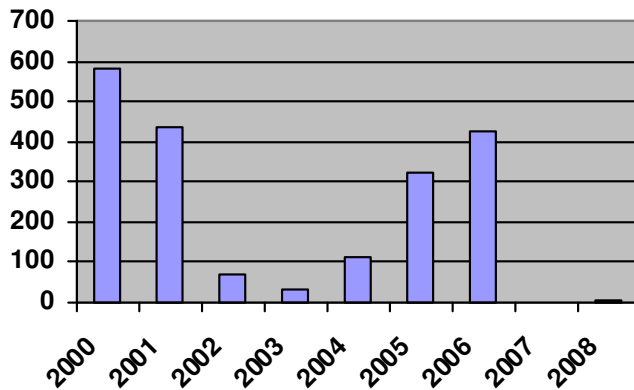
På grund av det extrema vattenståndet som rådde sommaren 2007 kunde jag i fjor inte notera ett enda exemplar av gullstånds, varken på den hävdade eller ohävdade delen av lokalen. Att antalet blommande stänglar i år skulle vara lågt var att förvänta. Jag kunde endast notera 3 blommande exemplar inom det ohävdade, inhägnade partiet som domineras av vasstarr och rörflen. Övriga delar av lokalen var i år var mycket välhävdade och här kunde jag inte upptäcka någon gullstånds överhuvud taget. Här har skett en trivialisering av vegetationen som numera helt domineras av bitterpilört, vattenpilört, sumpfräne och ältranunkel.

Norra Lingenäset. Större delen av lokalen är idag välhävdad och inom detta område kunde ingen gullstånds noteras. I den inhägnade, ohävdade delen fanns 3 exemplar av gullstånds, vara ett rikligt blommande.

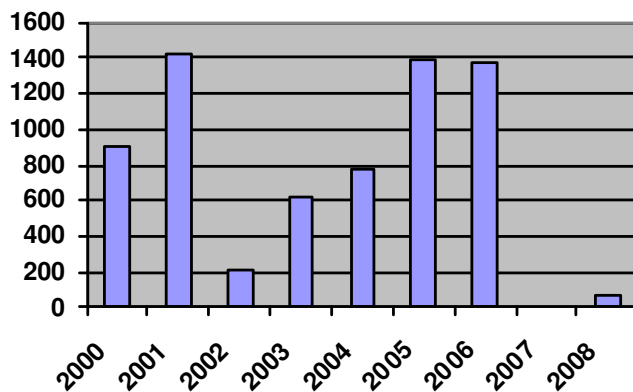
Härlövs ängar

Inom den utlagda provytan om ca 140 m² hade blomningen alltsedan bottenåret 2003 och fram till 2006 ökat. 2007 var hela området översvämmat och några blommande plantor av gullstånds kunde inte ses. I år fanns det endast 3 blommande stänglar inom provytan; åter en bottennotering. I området mot Lillrännan kunde en del stänglar ses, men även här var blomningen mycket sparsam.

Kvarnäsviken

Bestånden längs Kvarnäsviken har varit rikblommiga men 2007 var situationen densamma som vid Norra Lingenäset och Härlöv, dvs. inte en enda stängel av gullstånds kunde upptäckas detta år. 2008 var situationen något ljusare även om det sammanlagda antalet blommande stänglar var mycket lågt. Det östra området som nu hävdas är för första gången tydligt betespåverkat. Här kunde endast 2 blommande stänglar av gullstånds upptäckas. I det fortfarande ohävdade området mot den västra udden noterades 17 stänglar. Här har kraftiga röjningar genomförts tidigare år vilket tycks ha gjort att vassarna nu är både högre och tätare. Inom en begränsad del av udden längst i väster kunde 51 blommande stänglar räknas in. Här är vegetation fortfarande fin och relativt låg. Tidigare år har lokalen delats upp i tre olika delområden. Dessa är genom röjningar och bete inte längre möjliga att upprätthålla. Även om det sammanlagda antalet blommande stänglar är lågt – 70 st – är Kvarnäsviken i år den rikaste av de undersökta lokalerna.

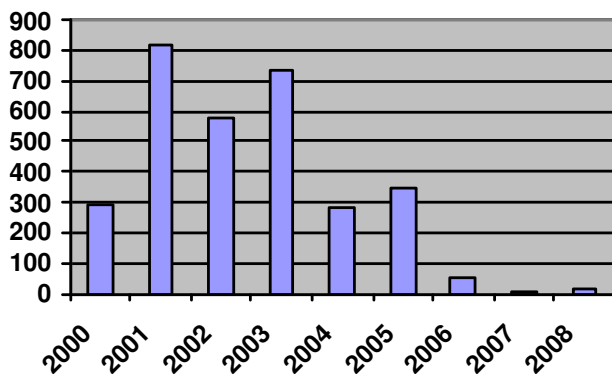

Kvarnäsvisken. På den lilla udden längst i väster har vegetationen återhämtat sig fint efter fjorårets högvatten. Här kunde 51 blommande stänglar av gullstånds noteras i år.

Lille sjö

På den lilla lokalen vid Lille sjö var blomningen liksom de senaste två åren dålig. Den dåliga blomningen under dessa år kan knappast bero på högt vattenstånd då lokalen inte tycks ha varit drabbad av samma översvämningar som växtplatserna längre uppströms Helgeå. I år kunde jag endast hitta 17 blommande stänglar, alla i kantzonen mellan sumpskogen och vassarna. I vassen, som tidigare hyst flest exemplar, kunde jag inte hitta några stänglar av gullstånds alls. Liksom under senare år är vassen hög, tät och nästan ogenomtränglig. 2006 och 2007 kunde jag se någon form av angrepp som gör att korgar och blad av gullstånds äts upp. I år såg jag inga tecken på angrepp på de blommande stänglarna som trots allt finns på lokalen.

Lille sjö. Alla blommande stänglar av gullstånds växte i kantzonen mellan sumpskogen och de tätta vassa som kantar Helgeå.